

носително предметѣ, по които трѣбва да се полага экзаменъ: тия предметѣ могатъ да не стоѣтъ въ никаква органическа връзка, могатъ даже да бѣдатъ досущъ произволно събрани (— кжсчета отъ разнитѣ науки): единъ семестъръ экзаменъ по първитѣ половинки отъ едни лекции, а слѣдния — по вторитѣ половинки отъ съвсѣмъ други лекции. И понеже изпитѣтъ състои въ „изпитване“ върху точно ограниченъ материалъ — „прочетеното въ респективния семестъръ по дадена наука“; понеже просто се провѣрява, дали студентѣтъ знае това и това отъ прочетеното, то нито экзаменаторѣтъ, нито экзаменуванѣтъ има нѣкакъвъ прѣкъ поводъ да отива по-далечъ отъ „копитѣ“: до нѣкоя спомагателна наука, или дори до другитѣ части на схщата наука. Студентѣтъ може наиримѣръ да пожелае да полага изпитъ по Логика или по Естетика, безъ обаче да е правилъ изпитъ по Психология, или безъ да я е слушалъ, и прѣподавателѣтъ нѣма собствено право да му запрѣти това, нито пъкъ да му постави лоша бѣлѣжка за неговото невѣжество въ ония въпросѣ, които служатъ за основа и които единствено правятъ понятни думитѣ, съ които той борави.

Читателѣтъ вижда, че изворѣтъ на злото е въ формалистичния характеръ както на задълженията на студента, така и на правата на прѣподавателя. При такъвъ редъ е и врѣдително и безсмислено да се дава на студента свобода да избира какво да слуша и по какво да полага изпитъ: то е просто едно (лишено отъ планъ и отъ всѣка ръководяща мисълъ) копиране на единични